

Hoe scheuren we ze los van dat schermpje?

Ze waren altijd op straat, tot het donker werd. Een groepje jongens van een jaar of 13, 14. Ze zaten wat te kletsen, traptten tegen een bal, draaiden smoezelige shaggies, maakten grappen tegen meisjes - chillen toen dat nog niet zo heette. Goedgebekt waren ze, bruin en tanig. Door dat altijd op straat leven, leken ze een stoflaagje over hun huid te hebben, wat ze in mijn ogen woest aantrekkelijk maakte.

Mijn moeder sprak schande van dat 'hangen'. Er werd gefluisterd dat een van de moeders van die jongens wérkte. Wat er precies tegen rondhangen was in onze keurige beurt, begreep ik niet. Misschien dat ze na school nooit samen met hun moeder edele bordspellen als ganzenbord en mens-erger-je niet speelden? Dat ze geen huiswerk maakten?

Tegen mij verzuchtte mijn moeder juist: ga toch eens lekker buiten spelen! Het was ook nooit goed. Want na het ganzenborden lag ik uren gekruld op de bank met een boek. Niet alleen 'goede' boeken, van An Rutgers-Van der Loeff Basenau, maar ook sentimentele meisjesshit, de verderfelijke Billie Turf, desnoods Knock-out Nick en

als er echt niets anders was de Otto-catalogus. Buiten spelen durfde ik niet, vanwege diezelfde begeerlijke koningen van de straat, in wier ogen ik vast een suffe deegslert was.

Als ik nu bij gezinnen op bezoek kom, zitten de kinderen tevreden te veggen op hun iPad of kijken ze een filmpje. Tot hun ouders ze mee naar buiten sleuren of weglokken voor een ijsje. Dat deed ik ook met mijn kinderen - naar het voetbalveld, het park, de speeltuin, altijd onder bange ouderlijke begeleiding.

Die angst van ouders voor alleen buiten spelen is er niet minder om geworden. Ook mijn kinderen zaten graag achter de computer of voor de tv, maar die apparaten kon je uitzetten en op die ene computer mochten ze om de beurt. Nu zwerven door vrijwel elk huis enkele iPads, laptops en smartphones. Hoe stel je een grens aan mediagebruik? Moet je wel een grens stellen nu die apparaten onontkoombaar zijn?

Tijd voor een toolbox, dacht het Nederlands Jeugdinstituut. Voor ouders en leerkrachten te bestellen bij het NJI of te down-loaden. De box biedt adviezen, die volgens de website 'vernieuwend' zijn omdat ze zijn gebaseerd op actuele wetenschappelijke, 'gevalideerde' kennis. Dat is inderdaad bijzonder: opvoedtips worden doorgaans uit de losse pols verstrekt.

Media? Gewoon opvoeden! heet het pakket. Uit een artikel in Het Parool (23-6-2015) begrijp ik dat het NJI ouders vooral wil geruststellen. Zo gevaarlijk is dat mediagebruik niet, het ligt er maar aan wat kinderen ermee doen. Ouders hoeven zich heus niet schuldig te voelen als ze hun kind een uurtje parkeren met een iPad, terwijl ze zelf iets anders doen. Dat is heel vriendelijk van het NJI. Vaak laten opvoedtips ouders zich

onzekerder en schuldiger voelen. Op de sheets staan zinnige aanbevelingen: kijk wat het kind online doet, praat erover, maak afspraken over mediagebruik, over hoe lang en wanneer niet.

Afspraken? Ik ben bang dat dáár het probleem zit voor veel ouders. Wat te doen als broertjes en zusjes elkaar tien keer per dag krijsend de iPad uit handen rukken? Als ze 's nachts uren liggen te appen in bed? Als ze met geen stok te bewegen zijn om naar buiten te gaan? Als ze zelden nog een balletje trappen, zwemmen, in een boom klimmen, met vrienden offline chillen, laat staan ooit nog een boek lezen? Gewoon, omdat ze zich niet kunnen losscheuren van dat verslavende schermpje? Er is altijd wel een spel dat moet worden uitgespeeld, een spannend einde aan een film, een vriend die wacht op antwoord.

Het gaat om dat geniepigige woordje 'gewoon'. Gewoon opvoeden? Hoe doe je dat? Ook ouders zijn dol op hun digitale speeltjes, als een kind op zijn duimlap. Dat zien kinderen. Op een van de factsheets zijn de ouderlijke zorgen opgesomd in een staafdiagram - 'verveeld zonder beeldscherm', 'te lang mediagebruik', 'zeuren om mediagebruik' - maar de oplossing wordt er niet bijgeleverd.

Wat kinderen óp schermpjes doen, kun je in de gaten houden. Maar hoe zorgen we ervoor ze ook nog iets anders meemaken? Dat ze échte ervaringen opdoen, en niet alleen tweedehands ervaringen via een scherm? Een gewone vraag, maar ik weet het antwoord niet.

Aleid Truijens is schrijfster, literatuurrecensente en biografe. Reageren? opinie@volkskrant.nl